

ΜΙΣΘΟΙ, ΣΥΝΤΑΞΙΜΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Έκθεση Αρ. 64

των Ερευνητών του ΚΕΠΕ, Κωνσταντίνου Ν. Κανελλόπουλου και Φανής Ζερβού

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο καθορισμός και η εξέλιξη των μισθών, των συντάξεων και γενικότερα των συνθηκών εργασίας στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα αποτελούν κρίσιμα θέματα για την ομαλή λειτουργία των αγορών εργασίας, την αξιοποίηση του εργατικού δυναμικού, τον έλεγχο των ελλειμμάτων του δημοσίου και την μακροοικονομική ισορροπία, καθώς και την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης. Η εξέλιξη των μισθών στη χώρα μας την τελευταία δεκαετία όπως τεκμηριώνεται στην παρούσα εργασία, δεν βοήθησε στην επίτευξη των παραπάνω μακροοικονομικών στόχων, ενώ η παρατηρούμενη υπεροχή των αμοιβών του Δημοσίου τομέα έναντι του ιδιωτικού παραμένει σημαντική ακόμη και εάν εξουδετερωθεί η επίδραση των αυξημένων τυπικών προσόντων τους. Το τελευταίο μαζί με την υπεροχή του Δημοσίου και σε ευνοϊκότερες συνθήκες εργασίας και σε μη χρηματικές απολαβές εξηγούν τη μονομερή προσπάθεια μετακίνησης εργαζομένων από την ανεργία και τον ιδιωτικό τομέα προς τον δημόσιο και σπανίως το αντίστροφο, καθώς και τις συστηματικά αφόρητες πιέσεις για διορισμούς στο Δημόσιο.

Η εργασία καταδεικνύει ότι στόχος της εισοδηματικής πολιτικής του Δημοσίου πρέπει να είναι μια διάρθρωση μισθών τέτοια που να αντανakλά τις σχετικές ελλείψεις ή τα πλεονάσματα διαφόρων ειδικοτήτων εργαζομένων. Οι αμοιβές και οι μισθολογικές κλίμακες του δημοσίου δεν μπορεί να αγνοούν τις συνθήκες στην αγορά εργασίας, ούτε την προσπάθεια και επίδοση των δημοσίων υπαλλήλων. Η δε αναπροσαρμογή και αναδιάρθρωση των αμοιβών στο δημόσιο πρέπει να είναι συνεπής με αυτούς τους στόχους.

Ο στόχος της οικονομικής πολιτικής για μείωση της ανεργίας, μείωση των ελλειμμάτων του Δημοσίου και του ισοζυγίου πληρωμών, καθώς και η μείωση του δημοσίου χρέους, δεν εξυπηρετείται εάν οι μισθοί αυξάνουν (στον δημόσιο αλλά και στον ιδιωτικό τομέα) σύμφωνα με «τον πληθωρισμό και την παραγωγικότητα». Για να μειωθεί η ανεργία οι αυξήσεις των μισθών πρέπει να είναι συγκρατημένες και συνεπείς με την επιδίωξη νομισματικής σταθερότητας και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας.

Η εισοδηματική πολιτική του δημοσίου αποτελεί έναυσμα για το τι θα συμβαίνει στον ιδιωτικό τομέα. Έτσι, έχει σημασία το τι κάνει και πότε το ανακοινώνει το δημόσιο για το εκάστοτε επόμενο ή επόμενα έτη, διότι έτσι επηρεάζει και τις όποιες συλλογικές διαπραγματεύσεις ακολουθούν χρονικά για νέες συλλογικές συμβάσεις εργασίας στον ιδιωτικό τομέα. Η τήρηση μιας αξιόπιστης μεσοχρόνιας

περιοριστικής εισοδηματικής πολιτικής από το δημόσιο θα έχει πολλαπλά οικονομικά και κοινωνικά οφέλη.

Η νομοθεσία για τον καθορισμό των πάσης φύσεως αμοιβών στο δημόσιο τομέα πρέπει να είναι σαφής και συνταγματική για να μην υπάρχουν αδικαιολόγητα περιθώρια αμφισβήτησής της στα δικαστήρια. Τα ελληνικά δικαστήρια σε αντίθεση με ότι συμβαίνει στις ανεπτυγμένες χώρες εμφανίζουν δραστική εμπλοκή στον καθορισμό στην πράξη των μισθών και συντάξεων του δημοσίου τομέα.

Η εισοδηματική πολιτική στο δημόσιο όχι μόνο τυπικά αλλά και ουσιαστικά να είναι αρμοδιότητα του Υπουργού Οικονομικών, εάν όχι του Υπουργικού Συμβουλίου. Πρέπει να αποφασιστεί άπαξ σε υψηλό επίπεδο σε ποιες υπηρεσίες του Δημοσίου οι αμοιβές θα διαφοροποιούνται για σοβαρούς λόγους (αυξημένη ευθύνη, τήρηση αμεροληψίας και κώδικα συμπεριφοράς, συνθήκες απασχόλησης, επίτευξη αποτελεσμάτων).

Οι συλλογικές διαπραγματεύσεις για αμοιβές στο δημόσιο τομέα πρέπει να γίνονται συντονισμένες χρονικά και συγκεντρωτικά σε κλαδικό - κεντρικό επίπεδο και όχι σε επίπεδο επιχείρησης (ΔΕΚΟ) ή υπηρεσίας.

Οι προϋποθέσεις συνταξιοδότησης των δημοσίων υπαλλήλων, παρά τις αλλαγές κατά τις δυο τελευταίες δεκαετίες, παρέμεναν το 2009 ευνοϊκότερες από τις αντίστοιχες του συνταξιοδοτικού συστήματος των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα και των ασφαλισμένων στο γενικό σύστημα συνταξιοδότησης (ΙΚΑ-ΕΤΑΜ). Η εναρμόνιση των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης των εργαζομένων στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα της χώρας μας συνεπάγεται επέκταση των προϋποθέσεων συνταξιοδότησης των εργαζομένων του ιδιωτικού τομέα και στους εργαζόμενους στο Δημόσιο με την στενή και ευρεία έννοια.